

Introductie en laudatio door Reinier Gratama, voorzitter van de Gratama Stichting, bij de uitreiking van de Gratama Wetenschapsprijs 2019

Opening academisch jaar 2019-2020
2 september 2019

Geachte aanwezigen,

Om te beginnen, namens het hele bestuur van de Gratama Stichting, onze dank aan de Universiteit Leiden en het Leids Universiteitsfonds dat wij de Gratama Wetenschapsprijs bij deze speciale gelegenheid mogen uitreiken.

De Gratama Stichting is in 1925 door 3 Gratama-familieleden opgericht met als één van de belangrijkste doelen het financieel ondersteunen van wetenschappelijk onderzoek. Dat heeft geresulteerd in een nauwe samenwerking met de universiteiten van Leiden en Groningen via tal van wetenschappelijke projecten waarvoor wij jaarlijks aanvragen krijgen. In 2011 is daar de Gratama Wetenschapsprijs bijgekomen, als aanmoedigingsprijs voor jonge talentvolle wetenschappers.

Het belang van een dergelijke prijs wordt onderstreept door beide universiteiten en ook de onderzoekers hebben ons laten weten dat het winnen van de prijs een springplank vormt voor hun onderzoek en wetenschappelijke carrière. Wij zijn trots om daar een rol in te mogen vervullen en het is ons een grote eer om de prijs dit jaar uit te reiken aan dr. Mariëtte Boon.

Dr. Mariëtte Boon is met recht een van de meest veelbelovende onderzoekers binnen de Faculteit Geneeskunde. Zij heeft aan de wieg gestaan van het Leidse onderzoek naar de rol van bruin vet in de vet- en suikerstofwisseling, om daarmee nieuwe behandelingsstrategieën te ontwerpen voor obesitas, type 2 diabetes en hart- en vaatziekten.

Bruin vet is een orgaan dat in pasgeborenen een belangrijke rol speelt bij het in stand houden van de lichaamstemperatuur. Algemeen werd aangenomen dat dit orgaan verdwijnt bij het ouder worden, totdat tien jaar geleden werd aangetoond dat bruin vet óók aanwezig en actief is in volwassenen. Geïnspireerd door deze kennis, en met een cum laude graad in zowel de Biomedische Wetenschappen als de Geneeskunde, startte Mariëtte haar onderzoek naar de werking van bruin vet in de onderzoeksgroep van prof. Patrick Rensen binnen de sectie Endocrinologie van de afdeling Interne Geneeskunde van het LUMC.

Met preklinisch onderzoek ontrafelde Mariëtte zowel het werkingsmechanisme als de regelmechanismen van bruin vet. Ook toonde zij aan dat activatie van bruin vet zowel lichaamsvet, cholesterol als slagaderverkalking doet afnemen. Momenteel test zij veelbelovende farmacologische strategieën om bruin vet te activeren in individuen met een hoog risico op diabetes en hart- en vaatziekten, zoals mensen van Zuid-Aziatische afkomst.

Ondanks haar jonge leeftijd is Mariëtte al coauteur van 65 wetenschappelijke artikelen, en zijn haar prestaties beloond met 9 persoonsgebonden beurzen en onderzoeksprijzen, waaronder de prestigieuze 'KNAW-Heineken Young Scientist Award 2016' binnen het domein 'Geneeskunde'. Met een persoonlijke beurs van het Diabetesfonds heeft zij een translationele, internationaal zichtbare onderzoeklijn kunnen opzetten. Met beurzen van onder meer het LUF ontwikkelt zij een nieuwe gouden standaard voor het visualiseren en kwantificeren van bruin vet, die de huidige internationale standaard mogelijk zal vervangen.

Mariëtte zat in de redactieraad van het tijdschrift 'Endocrinologie' en zij is medeoprichter en voorzitter van de 'Jonge Nederlandse Vereniging voor Endocrinologie'. Ook geeft zij op uitstekende wijze onderwijs. Al deze activiteiten heeft zij de afgelopen jaren gecombineerd met intensieve klinische taken rond haar opleiding tot internist én het moederschap. Ze is energiek, gedreven, multitaskend, en zeker ook aimabel.

Verder maakt Mariëtte zich sterk om het stigma dat op obesitas rust aan te pakken. Dit beoogt zij te bewerkstelligen door de kennis over vetweefsel en het ontstaan van obesitas te vergroten bij het publiek, binnen de gezondheidszorg én onder beleidsmakers. Een goed voorbeeld hiervan is haar bestseller 'Vet Belangrijk', die zij onlangs met een collega heeft geschreven en waarover zij momenteel veel publiekslezingen geeft. Inmiddels zijn de vertaalrechten al aan vele landen verkocht. Mariëtte is duidelijk van plan haar missie internationaal voort te zetten.

Kortom, Mariëtte Boon heeft als ware pionier het Leidse onderzoek naar de rol van bruin vet in de vet- en suikerstofwisseling internationaal op de kaart gezet. Als blijk van erkenning voor deze uitzonderlijke prestatie wordt Mariëtte Boon de Gratama Wetenschapsprijs toegekend om haar in staat te stellen haar belangwekkende onderzoek verder uit te bouwen.